

Uitgifte

Repertoriumnummer 2025/
Datum van uitspraak 27 februari 2025
Rolnummer 2022/AB/530
Beslissing waartegen beroep Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel 27 juni 2022 21/760/A

Uitgereikt aan
op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

zevende kamer

arrest

SOCIALE ZEKERHEIDSRECHT WERKNEMERS - pensioenen
tegensprekelijk arrest
definitief
kennisgeving per gerechtsbrief (art. 580 Ger. W.)

P M, RRN, wonende te

appellante, in persoon aanwezig en bijgestaan door haar echtgenoot, de heer L R, met schriftelijke volmacht.

tegen

FEDERALE PENSIOENDIENST, ON 0206.738.078, met zetel te 1060 BRUSSEL, Zuidertoren - Europaessplanade 1,
geïntimeerde,
vertegenwoordigd door mr. K V, advocaat te 1800 VILVOORDE,

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:

Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op 27 juni 2022 door de Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel, 6e kamer (A.R. 21/760/A),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 28 juli 2022,
- de conclusies voor de appellante,
- de conclusies voor de geïntimeerde,
- de voorgelegde stukken.

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare terechtzitting van 30 januari 2025, waarna de debatten werden gesloten.

Mevrouw Nathalie Van den B, Advocaat-generaal, heeft vervolgens op deze zitting een mondeling advies gegeven, waarop partijen repliceerden.

De zaak werd daarna in beraad genomen en voor uitspraak gesteld op 27 februari 2027.

*

I. FEITEN

1.-

Het arbeidshof verwijst naar de pertinente en volledige uiteenzetting van de feiten in het bestreden vonnis, en weerhoudt hierbij volgende kernpunten.

2.-

Mevrouw P verminderde in de periode van 1 juni 1987 tot 31 mei 1999 in akkoord met haar werkgever en met toepassing van de op dat ogenblik geldende regeling inzake loopbaanonderbreking haar voltijdse arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking.

Zij diende op 7 mei 2020 een aanvraag tot het bekomen van een rustpensioen bij de Federale Pensioendienst (hierna genoemd: de FPD).

Op 26 augustus 2020 ontving zij een pensioenberekening en stelde zij vast dat voor de periode tijdens dewelke haar prestaties werden verminderd, de halftijdse prestaties niet werden opgenomen als gelijkgestelde dagen. Hierop diende zij op 24 september 2020 een vraag tot herziening in voor de jaren 1987, 1988 en 1989, onder andere met betrekking tot de niet gelijkstelling van de periode van loopbaanonderbreking.

De FPD antwoordde op 19 oktober 2020 dat in de periode vóór 1996 er enkel gelijkstelling was van de deeltijdse eindloopbaanonderbreking voor de periode vanaf 50 jaar. Op 20 oktober 2020 ontving mevrouw P dan een nieuwe pensioenberekening waarbij geen rekening werd gehouden met een gelijkstelling voor de periode van halftijdse loopbaanonderbreking.

II. RECHTSPLEGING

3.-

Met verzoekschrift, neergelegd op de griffie van de arbeidsrechtbank Gent, afdeling Ieper, op 17 november 2020, vorderde mevrouw P:

- om de reglementering van artikel 34 § 1 N en O van het KB van 21 december 1967 tot vaststelling van het Algemeen Reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen (hierna genoemd het ARP) niet toe te passen wegens strijdig met het gelijkheidsbeginsel;
- de vernietiging van de beslissing van de FPD van 26 augustus 2020 en 20 oktober 2020, inzonderheid op het vlak van de pensioenberekening voor de jaren 1987, 1988, 1989 en 1990 waarin de periodes van halftijdse loopbaanonderbreking niet erkend werden als gelijkgestelde periodes voor de berekening van haar pensioenrechten;
- de veroordeling van de FPD om een nieuwe beslissing te nemen waarbij haar pensioenrechten opnieuw berekend worden in functie van de periodes van halftijdse onderbreking tijdens de jaren 1987, 1988, 1989 en 1990;
- de veroordeling van de FPD tot de kosten van het geding met toepassing van artikel 1017 tweede lid Ger.W..

4.-

Met vonnis van 9 juli 2021 nam de arbeidsrechtbank Gent, afdeling Ieper, akte van een akkoord tussen partijen en verzond zij met toepassing van dit akkoord de zaak naar de Nederlandstalige arbeidsrechtbank te Brussel.

5.-

Met vonnis van 27 juni 2022 verklaarde de Nederlandstalige arbeidsrechtbank te Brussel, op eensluidend advies van het arbeidsauditoraat waarop partijen hebben gerepliceerd, de vordering van mevrouw P ontvankelijk maar ongegrond. De FPD werd veroordeeld tot de kosten van het geding, zijnde de bijdrage van 22,00 euro aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand.

Dit vonnis werd ter kennis gebracht van partijen met gerechtsbrief van 1 juli 2022.

6.-

Met verzoekschrift tot hoger beroep, neergelegd op de griffie van het arbeidshof te Brussel op 28 juli 2022, tekende mevrouw P hoger beroep aan tegen het vonnis van 27 juni 2022 van de Nederlandstalige arbeidsrechtbank te Brussel. Zij formuleerde hierbij volgende grief tegen dit vonnis:

“Zowel het vertrouwensbeginsel als het gelijkheidsbeginsel zijn wel degelijk geschonden zodat er geen objectieve reden is om een onderscheid te maken tussen de volledige loopbaanonderbreking en de halftijdse loopbaanonderbreking voor de gelijkstelling van pensioenrechten.”

III. ONTVANKELIJKHEID VAN HET HOGER BEROEP

7.-

Het hoger beroep werd tijdig en met een naar de vorm regelmatige akte ingesteld, zodat het ontvankelijk is.

IV. VORDERINGEN VAN PARTIJEN

8.-

In haar aanvullende en allesomvattende syntheseconclusie – versie 2, neergelegd op de griffie van het arbeidshof op 22 juli 2024, vordert mevrouw P de vernietiging van het bestreden vonnis en te oordelen als volgt:

In hoofdorde:

te zeggen voor recht dat de periode van de door haar opgenomen deeltijdse loopbaanonderbreking in de jaren 1987, 1988, 1989 en 1990, beschouwd dient te worden als gelijkgestelde dagen voor de berekening van haar recht op pensioen;

In ondergeschikte orde

- te zeggen voor recht dat de reglementering van artikel 34 § 1 N en O van het ARP, conform artikel 159 GW, niet [kan?] worden toegepast wegens strijdig met het gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 10 en 11 GW;
- bijgevolg, op grond van de in hoofdorde ontwikkelde argumenten, minstens op grond van de in ondergeschikte orde opgeworpen argumenten, de pensioenbeslissingen van de FPD van 26 augustus 2020 en van 20 oktober 2020 te vernietigen inzonderheid op het vlak van de pensioenberekening voor de jaren 1987, 1988, 1989 en 1990 waarin de periodes van halftijdse loopbaanonderbreking niet erkend werden als gelijkgestelde dagen voor de berekening van haar pensioenrechten;

- te zeggen voor recht dat de FPD een nieuwe beslissing dient te nemen waarbij haar pensioenrechten opnieuw moeten worden berekend in functie van de gelijkstelling van de periodes van de gelijkstelling van de periodes van halftijdse loopbaanonderbreking tijdens de jaren 1987, 1988, 1989 en 1990;

In uiterst ondergeschikte orde:

De FPD te veroordelen tot [betaling van] een schadevergoeding van 7.700,00 netto, te vermeerderen met de gerechtelijke intrest tot de datum van volledige betaling;

[In alle gevallen] :

De FPD te veroordelen tot de kosten van het geding met toepassing van artikel 1017 Ger.W..

9.-

In zijn definitieve syntheseconclusie, neergelegd op de griffie van het arbeidshof op 1 oktober 2024, vordert de FPD het hoger beroep van mevrouw P ontvankelijk doch ongegrond te verklaren en haar beslissingen van 26 augustus 2020 en 20 oktober 2020 te bevestigen.

V. BEOORDELING

A. Bespreking van de grieven

1. De grieven van mevrouw P tegen het bestreden vonnis

10.-

De vermindering van de arbeidsprestaties door mevrouw P voor de periode van 1 juni 1987 tot 31 mei 1990 tot een halftijdse betrekking kaderde in de bepalingen van artikel 102 van de Herstelwet houdende sociale bepalingen van 22 januari 1985, bepaalde in de op de betwisting tussen partijen toepasselijke versie, na wijziging door het K.B. nr. 424 van 1 augustus 1986 (B.S. 21 augustus 1985) dat voor de periode van 1 september 1986 tot 2 januari 1995, aan de werknemer die met zijn werkgever overeenkomt om zijn arbeidsovereenkomst te verminderen of wanneer de werknemer toepassing vraagt van een collectieve arbeidsovereenkomst die dergelijke regeling voorziet, een uitkering wordt toegekend, indien de werknemer vervangen werd door een vergoede volledige werkloze die uitkeringen geniet voor alle dagen van de week.

11.-

In de periode dat mevrouw P genoot van halftijdse loopbaanvermindering werd de gelijkstelling van de periodes van loopbaanonderbreking en loopbaanvermindering geregeld door artikel 34 § 1 N en O van het ARP, zoals gewijzigd door het K.B. van 21 maart 1985 tot vaststelling van het statuut van de werknemers bedoeld bij de artikelen 100 en 102 van de Herstelwet.

Artikel 34 § 1 N gold voor de werknemers in volledige loopbaanonderbreking en voorziet in een volledige gelijkstelling van de periode van volledige loopbaanonderbreking met gewerkte dagen voor de berekening van het pensioen, echter beperkt tot 12 maanden.

Artikel 34 § 1 O had betrekking op de werknemers die hun arbeidsprestaties gehalveerd hadden met toepassing van artikel 102 van de Herstelwet en bepaalde dat de periode van halftijdse loopbaanvermindering enkel als gelijkgestelde periode met gewerkte dagen voor de berekening van het pensioen werd gelijkgesteld voor de personen die ouder waren dan 50 jaar.

Mevrouw P was op het ogenblik dat zij genoot van het stelsel van de halftijdse loopbaanvermindering geen 50 jaar oud, kan dus niet genieten van een gelijkstelling van haar prestaties voor de pensioenberekening.

12.-

Samen met de eerste rechter stelt het arbeidshof vast dat mevrouw P dit wettelijk kader niet betwist. Zij is echter van oordeel dat de periode waarin zij halftijdse loopbaanonderbreking genoot wel degelijk gelijkgesteld moet worden met gewerkte dagen voor de berekening van haar pensioen en zij beroept zich hiervoor op volgende argumenten:

- de regeling van de gelijkstelling van periodes van halftijdse loopbaanvermindering met gewerkte dagen is minstens impliciet voor het verleden gewijzigd door latere wijzigingen van de toepasselijke reglementering, in het bijzonder het K.B. van 27 februari 2013 tot uitvoering van artikel 122 van de Wet van 28 december 2011 houdende sociale bepalingen;
- de schending van het gelijkheidsbeginsel van artikel 10 en 11 GW, waardoor de rechter met toepassing van artikel 159 GW de bepalingen van een K.B. dat strijdig is met grondwettelijke bepalingen, zoals het gelijkheidsbeginsel, niet kan toepassen;
- de schending van het vertrouwensbeginsel, gebaseerd op de vermeldingen van de rekeninguittreksels werknemerspensioen afgeleverd door de ASLK-Lijfrentekas voor de betrokken jaren.

2. De retroactieve werking van latere wijzigingen van de reglementering

13.-

Ten onrechte argumenteert mevrouw P dat latere wijzigingen in de reglementering er toe hebben geleid dat de regeling van artikel 34 § 1 O van het ARP retroactief werd gewijzigd en thans aldus moet worden gelezen dat de werknemers die met toepassing van artikel 102 van de Herstelwet van 22 januari 1985 halftijdse loopbaanonderbreking hebben opgenomen, kunnen genieten van een gelijkstelling van de periodes van halftijdse vermindering van hun loopbaan met gewerkte dagen voor de berekening van het rustpensioen, ook wanneer zij niet voldoen aan de daarvoor in artikel 34 § 1 O van het ARP gestelde voorwaarden.

14.-

Mevrouw P beroept zich hierbij op de bepaling van het K.B. van 27 februari 2013 tot uitvoering van artikel 122 van de Wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, dat in zijn artikel 3, 4° bepaalt dat, in geval van gedeeltelijke loopbaanonderbreking, de periodes gelegen vóór 1 januari 2012 gespreid worden over verschillende kalenderjaren en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de loopbaan vergeleken met de volledige loopbaanonderbreking.

Uit deze bepaling meent mevrouw P te kunnen afleiden dat de wetgever bedoelde dat ook voor de periode vóór 1 januari 2012 een gelijkstelling voor de gedeeltelijke loopbaanonderbreking in te voeren.

15.-

De niet retroactiviteit van een wet is een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Een bestaand recht kan niet zomaar worden ongedaan worden gemaakt. Omgekeerd kunnen burgers niet zomaar met terugwerkende kracht aanspraak maken op de voordelen van een nieuwe wetgeving. Het is juist dat niets de wetgever belet uitdrukkelijk bepaalde nieuwe voordelen toe te kennen naar het verleden toe, maar dan moet de wil van de wetgever uitdrukkelijk blijken uit de nieuwe wet, wat in deze niet het geval is.

(vgl. Arbh. Brussel 5 mei 2022, 2021/AB/41)

16.-

Met toepassing van artikel 1 Oud BW beschikt de wet alleen over het toekomstige en heeft zij geen terugwerkende kracht.

De nieuwe wet is in de regel niet alleen van toepassing op toestanden die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder de vroegere

wet ontstane toestanden die zich voordoen of die voortduren onder de vigueur van de nieuwe wet, voor zover die toepassing geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten.

17.-

Met toepassing van artikel 7 Pensioenwet Werknemers wordt het rustpensioen berekend zowel in functie van de loopbaan van de werknemer als van de brutolonen die hij in de loop daarvan heeft verdiend en van de hem toegekende fictieve of forfaitaire lonen. De pensioenrechten worden aldus gradueel opgebouwd per kalenderjaar met inachtneming van de tijdens de beroepsloopbaan gepresteerde arbeidsperiodes of doorgemaakte gelijkgestelde inactiviteitsperiodes en de tijdens die periodes verworven werkelijke, fictieve of forfaitaire lonen en dit in beginsel overeenkomstig de regelgeving die geldt op het ogenblik van de opbouw van de rechten.

18.-

Een arbeids- of inactiviteitsperiode die reeds is beëindigd is geen toestand die zich voordoet of die voortduurt onder de gelding van een nieuwe wet die de voorwaarden wijzigt om arbeids- of inactiviteitsperiodes in aanmerking te kunnen nemen. Een nieuwe wet die de voorwaarden wijzigt waaronder arbeids- of inactiviteitsperiodes in aanmerking worden genomen voor de berekening van het rustpensioen, is slechts op reeds verstreken arbeids- of inactiviteitsperiodes van toepassing indien de wet dit uitdrukkelijk bepaalt.

(vgl. Cass. 4 december 2023, S.22.0077.N, nrs. 1 – 3)

19.-

Het arbeidshof stelt vast dat de periode waarvoor mevrouw P gelijkstelling vraagt, liep van 1 juni 1987 tot 31 mei 1990, en bijgevolg een inactiviteitsperiode is die reeds verstreken is op het ogenblik dat de nieuwe wet van toepassing wordt. Deze nieuwe wet bepaalt niet uitdrukkelijk dat de bepalingen ervan van toepassing zijn op reeds verstreken inactiviteitsperiodes, zodat mevrouw P zich ten onrechte beroept op een mogelijke wijziging van de op haar van toepassing zijnde wetgeving door het K.B. van 27 februari 2013 tot uitvoering van artikel 122 van de Wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, dat in zijn artikel 3, 4° bepaalt dat, in geval van gedeeltelijke loopbaanonderbreking, de periodes gelegen vóór 1 januari 2012 gespreid worden over verschillende kalenderjaren en dit in verhouding tot de duur van de onderbreking van de loopbaan vergeleken met de volledige loopbaanonderbreking.

3. De schending van het gelijkheidsbeginsel

20.-

Artikel 10 GW bepaalt dat de Belgen gelijk zijn voor de wet. Artikel 11 GW bepaalt dat het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen toegekend, zonder discriminatie moeten worden verleend.

Zoals terecht opgemerkt door de arbeidsrechtbank in het bestreden vonnis, sluiten de grondwettelijke regels van gelijkheid en niet discriminatie niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen. Het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

(vgl. Cass. 4 december 2023, S.22.0077.N, nr. 10)

21.-

Het arbeidshof sluit zich aan bij de pertinente analyse door de arbeidsrechtbank, die het arbeidshof tot de zijne maakt, en waarbij de arbeidsrechtbank op grond van een uitvoerige analyse van de wetgeving en de bedoeling van de wetgever vaststelt dat mevrouw P niet werd gediscrimineerd.

De arbeidsrechtbank stelt hierbij dat in de periode, waarin mevrouw P de halftijdse loopbaanvermindering genoot, er een objectieve reden bestond om een onderscheid te maken tussen de volledige loopbaanonderbreking en de halftijdse loopbaanonderbreking vanaf 50 jaar enerzijds en de halftijdse loopbaanonderbreking vóór 50 jaar anderzijds, en om deze verschillend te behandelen voor wat de gelijkstelling betreft in het kader van de pensioenreglementering. Zij concludeert dat in voor het geschil relevante periode (1 juni 1987 tot 31 mei 1990), artikel 34 § 1 N en O van het ARP de artikelen 10 en 11 GW niet schond.

Mevrouw P beroept zich dan ook ten onrechte op een schending van de artikels 10 en 11 GW.

4. Schending van het vertrouwensbeginsel

22.-

Ten onrechte meent mevrouw P een schending van het vertrouwensbeginsel te vinden in het feit dat op de rekeninguittreksels die haar werden afgeleverd door de ASLK-Lijfrentekas voor

de litigieuze periode, de dagen waarop onderbrekingsuitkeringen werden betaald werden aangeduid als gelijkgestelde dagen. Zij argumenteert dat zij op basis van deze documenten er rechtmatig op kon vertrouwen dat de halftijdse loopbaanvermindering in de periode van 1 juni 1987 tot 31 mei 1990 als gelijkgestelde periode zou in rekening worden gebracht voor de berekening van haar pensioen.

23.-

Het vertrouwensbeginsel is een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, en houdt in dat het bestuur de rechtmatige verwachtingen die de burger uit het overheidsoptreden put, niet mag beschamen. De burger moet kunnen vertrouwen op een vaste gedragslijn van de overheid of op regelmatige toezeggingen of beloften die de overheid in een concreet geval heeft gedaan.

Terecht stelt de arbeidsrechtbank dat uit de zeer summiere vermeldingen op de rekeninguittreksels van de ASLK-Lijfrentekas moeilijk zou kunnen worden afgeleid dat er sprake zou zijn van een schending van het vertrouwensbeginsel.

Het arbeidshof voegt hieraan toe dat voornoemde uittreksels niet beschouwd kunnen worden als een vaste gedragslijn van de overheid of zeker niet als regelmatige toezeggingen of beloften die de overheid in een concreet geval heeft gedaan.

24.-

Terecht voegt de arbeidsrechtbank hieraan toe dat een eventuele schending van het vertrouwensbeginsel niet kan worden ingeroepen indien dit leidt tot een overheidsbeleid dat strijdig is met de wet.

(vgl. Cass. 14 juni 1999, Soc.Kron. 2001, 34)

Zelfs indien aanvaard zou worden dat door de inhoud van de ASLK rekeninguittreksels bij mevrouw P de gerechtvaardigde verwachting was opgewekt dat de periode van halftijdse loopbaanonderbreking zou aangerekend worden als gelijkgestelde periode voor de berekening van haar pensioen, kan dit er niet toe leiden dat deze periode ook effectief wordt aangerekend als gelijkgestelde periode. Uit wat hoger werd uiteengezet, blijkt immers duidelijk dat de wettelijke bepalingen zoals die van toepassing waren op de periode van halftijdse loopbaanvermindering van mevrouw P, niet voorzien in een gelijkstelling van deze periode voor de berekening van haar pensioen.

Een toepassing van het vertrouwensbeginsel zou dan leiden tot een beleid dat tegen de wettelijke bepalingen ingaat.

5. Conclusie met betrekking tot de grieven van mevrouw P

25.-

Vermits mevrouw P ten onrechte argumenteert dat de op haar toepasselijke bepalingen retroactief gewijzigd zouden zijn door latere wijzigingen van de wetgeving, er geen schending is van het gelijkheidsbeginsel en evenmin een schending van het vertrouwensbeginsel, dient haar hoger beroep als ongegrond te worden afgewezen.

B. De vordering tot betaling van een schadevergoeding

26.-

Ook de vordering van mevrouw P tot betaling van een schadevergoeding dient als ongegrond te worden afgewezen.

De gevorderde schadevergoeding is immers berekend als het verlies van pensioen omwille van het feit dat de FPD de periodes van halftijdse loopbaanvermindering niet heeft aangerekend als gelijkgestelde periodes voor de berekening van het rustpensioen van mevrouw P. Dit zou dan de fout zijn die aan de grondslag zou liggen van de gevorderde schadevergoeding.

Hiervoor werd echter geoordeeld dat de FPD terecht geen rekening hield met een gelijkstelling van de periode van halftijdse loopbaanvermindering als gelijkgestelde periode voor de becijfering van het rustpensioen van mevrouw P

Vermits aldus geen fout in hoofde van de FPD wordt bewezen, dient de vordering tot betaling van een schadevergoeding als ongegrond te worden afgewezen

OM DEZE REDENEN

HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24;

Gehoord mevrouw N. Van den B, advocaat-generaal, in haar mondeling advies uitgebracht ter zitting en de replieken van partijen;

Rechtsprekend op tegenspraak en na erover beraadslaagd te hebben:

Verklaart het hoger beroep van mevrouw P ontvankelijk doch ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis in alle beschikkingen;

Recht doende op de vordering van mevrouw P tot betaling van een schadevergoeding;

Verklaart deze, indien reeds ontvankelijk, alleszins ongegrond;

Verwijst de Federale Pensioendienst met toepassing van artikel 1017 Ger.W. in de kosten van het geding, aan zijde van mevrouw P niet begroot.

Dit arrest wordt gewezen en ondertekend door :

D R, plaatsvervangend raadsheer,
L P, raadsheer in sociale zaken, werkgever,
P J, raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider,
Bijgestaan door D VAN DEN B, griffier

D VAN DEN B, L P, P J, D R

en uitgesproken op de openbare zitting van 27 februari 2025 van de zevende kamer waar aanwezig waren :

D R, plaatsvervangend raadsheer,
D VAN D, griffier

D VAN DEN B

D R